



СИЛАБУС

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Освітній рівень	Перший (бакалаврський)	Курс	1-4
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	1-8
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	41
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Аудиторних годин	704
Освітньо-професійна програма	Сценічне мистецтво («Акторське мистецтво драматичного театру»; «Акторське мистецтво театру ляльок»)	Семінари	-
Статус	Обов'язкова	Практичні	672
		Індивідуальні	32
		Самостійна робота	526
		Семестровий контроль	Залік - 1,3,5,7 сем. Іспит - 2,4,6,8 сем.

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Стеценко Оксана Володимирівна, завідувачка кафедри, доцент кафедри
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Stezenko_2022.pdf
e-mail	stetsenko.oksana@gmail.com

ПІБ, посада	Бичко Сергій Анатолійович, старший викладач
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Bychko_2022.pdf
e-mail	bychko.s@gmail.com

ПІБ, посада	Богатирьова Олександра Юрївна, старший викладач
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Bogatyryjova_2022.pdf
e-mail	alexandrabogatyreva65@gmail.com

ПІБ, посада	Вірченко Олександр Миколайович, доцент кафедри
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Virchenko_2022.pdf
e-mail	virchenkoalex60@gmail.com

ШБ, посада	Гуйвін Валерій В'ячеславович, старший викладач.
Профіль викладача	
e-mail	gudvin1702@gmail.com

ШБ, посада	Колчанова Людмила Миколаївна, доцент
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Kolchanova_2022.pdf
e-mail	elenteatr@gmail.com

ШБ, посада	Ладенко Ігор Львович, викладач
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Ladenko_2022.pdf
e-mail	igorladenko@gmail.com

ШБ, посада	Лобанов Анатолій Петрович, професор кафедри, доцент
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/TF/Drama/Lobanov_2022.pdf
e-mail	aplobanov@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Майстерність актора» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Майстерність актора» освітнього рівня «бакалавр». Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які повинні опанувати здобувачі вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Майстерність актора», складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Метою вивчення навчальної дисципліни є професійна підготовка студента до роботи в драматичному театрі. Засвоєння теоретичних знань та відпрацювання практичних вмінь необхідних для професійної діяльності. Розкриття індивідуальності за допомогою технік та методик використаних у створенні даного курсу.

Згідно з вимогами навчальної програми здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- професійну термінологію;
- історичний аспект появи і формування акторської професії;
- основні принципи майстерності актора;
- технічні особливості роботи з тілом;
- види емоцій та почуттів, їх характеристика та класифікація;
- різні тенденції виховання актора світовими театральними школами;
- основні театральні теоретичні та практичні засади;

Уміти:

- застосовувати теоретичні знання на практиці;
- застосовувати вербальні та невербальні засоби професійного спілкування у різних системах сценічної взаємодії;
- органічно спілкуватися з партнером;
- сприймати та розуміти авторський і режисерський задум, і транслювати його глядачам упродовж демонстрації твору театального мистецтва – вистави;
- створювати сценічний образ;
- чітко визначати місце персонажа в системі образів п'єси;
- визначати логіку сценічної поведінки персонажа;
- визначати перспективу ролі;
- визначити надзавдання ролі та наскрізну дію;

- визначати запропоновані обставини п'єси і ролі;
- органічно існувати в запропонованих обставинах п'єси і ролі;
- співпрацювати з колективом.

Здобуті знання та вміння забезпечують формування таких **компетентностей**:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (акторсько-виконавськими, хореографічно-пластичними, музично-вокальними) при створенні сценічного твору.

СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефхівцям.

СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).

СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання**:

ПРН02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПРН03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації).

ПРН09. Обирати оптимальні художньо-виражальні (акторсько-виконавські, хореографічно-пластичні, музично-вокальні) та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

- ПРН10. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.
- ПРН11. Організувати, планувати та провадити сценічну діяльність.
- ПРН13. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.
- ПРН14. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори мистецтва з урахуванням історичного контексту.
- ПРН15. Знати основні закони психології творчості.
- ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.
- ПРН 18. Проводити професійну діяльність у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

Перелік тем.

I курс. I семестр.

1. Загальне ознайомлення з акторською професією. Засади, закони і методи.
2. Основні найвідоміші світові акторські школи та особистості. Розшифровка методів і технік.
3. Вправи на увагу та увагу.
4. Вправи на сценічну віру і правду.
5. Вправи і замальовки на теми: «Поведінка тварин», «Оживлення предметів».
6. Сценічний етюд: принципи його побудови.
7. Запропоновані обставини в етюді.
8. Логіка послідовності сценічної дії.
9. Атмосфера та темпоритм етюду.

I курс. II семестр.

10. Фантазійні етюди на тему сюжету картин відомих художників.
11. Етюди-фантазії на запропонований музичний твір.
12. Етюди та замальовки на вимушене мовчання.
13. Драматичні замальовки на тему «Я в запропонованих обставинах».
14. Слово як зовнішній засіб результату проявлення внутрішньої.
15. Етюди на вільні теми.
16. Перегляд та подальше обговорення сучасного театрального і кіноконенту.

II курс. III семестр.

17. Драматургія. П'єса. Уривок. Роль. Персонаж.
18. Драматичний уривок, як складова частина послідовної роботи з великою драматичною формою.
19. Сучасна література і драматургія. Читання, обговорення тематики і проблематики.
20. Вибір і підготовка до опрацювання драматургічного уривку. Способи і методи роботи.
21. Вправи, етюди, замальовки для втілення драматичного уривку на сценічному майданчику.

II курс. IV семестр.

22. Психологічна дія, як основний спосіб існування сценічному просторі.
23. Словесна дія - як засіб проявлення внутрішньої дії. Внутрішній монолог.
24. Сценічний монолог і діалог. Засоби практичного опрацювання.
25. Метод роботи над текстом.

26. Практичні заняття з роботи над уривками - на тему сучасної літератури.
27. Показ доробок на тему “Драматичний уривок”. Обговорення.
28. Підготовка до роботи з великою драматургічною формою.
29. Театральні особистості. Творчі з відомими акторами, режисерами, митцями. Обговорення.

III курс. V семестр.

30. Ознайомлення з кращими зразками національної та світової драматургії. Читання обговорення.
31. Перегляд національних і зарубіжних театрів за темою.
32. Вибір драматургічного матеріалу для подальшого втілення у великій драматичній формі. Читання. Обговорення.
33. Метод роботи над п'єсою і роллю. Практичні навички.
34. Дієвий аналіз. Навички самостійної роботи.
35. Тема, ідея, надзавдання.

III курс. VI семестр.

36. Запропоновані обставини. Вихідна подія.
37. Жанрові і стильові характеристики п'єси і ролі.
38. Атмосфера і темпоритм.
39. Надзавдання та наскрізна дія.
40. Мізансцена, як складова організації і існування в суспільному просторі .
41. Партитура ролі.

VI курс. VII семестр.

42. Пластичні засоби виразності на сценічному майданчику.
43. Розвиток навичок і способів роботи з музичною складовою вистави.
44. Мовна виразність ролі. Мовна культура.
45. Психофізичний тренінг як метод підготовки до роботи на сценічному майданчику.

VI курс. VIII семестр.

46. Зовнішні засоби роботи над роллю / персонажем (робота з художником по костюмах, художником по гриму), застосування на сценічному майданчику.
47. Практична робота на дипломною виставою, згідно викладених теоретичних та практичних напрацювань.

Форми та технології навчання.

Лекційно-теоретичні заняття, групові практичні заняття, індивідуальні заняття, самостійна робота, публічна презентація (майбутньої вистави), репетиції, публічний показ вистави на сцені навчального театру «5й поверх».

Навчальні ресурси.

Навчальні аудиторії, репетиційні майданчики, відділ технічних засобів навчання, навчальна лабораторія медіа-технологій (фонотека, відеотека), гаджети, точки бездротового доступу до мережі Інтернет, інтернет ресурси, кабінет історії театру, бібліотека, усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни текстові матеріали надсилаються у відповідну групу Telegram, заняття проводяться на платформі Zoom.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого	для заліку

навчальної діяльності		заліку	
90–100	A	Відмінно	зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано, зможливістю повторного складання
1–34	F	Незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів

90–100–A – відмінно - здобувач вищої освіти демонструє абсолютне розуміння матеріалу, сформованість і стійкість використовуваних умінь і навичок, високий рівень свідомого мислення та мовної підготовки при створенні художнього образу твору, наявність яскравої творчої інтерпретації літературного твору та високий рівень емоційного та змістовного наповнення, розкрито зміст матеріалу в повному обсязі, відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок, яскрава реалізація артистичних здібностей, що використовуються при публічній демонстрації

82–89–B – добре - вище середнього рівня, лише з незначною кількістю помилок, які здобувач вищої освіти легко зможе виправити після зауважень викладача, демонструє достатньо високий рівень свідомого мислення та мовної підготовки при створенні художнього образу твору без суттєвих недоліків та помилок, наявність адекватної реалізації авторського задуму та елементи власної інтерпретації художнього твору, достатньо високий рівень емоційного наповнення та творчої співпраці з викладачем, значна узгодженість, достатня сформованість вмінь і навичок, що використовуються при публічній демонстрації, але недостатня їх стійкість, зміст матеріалу розкрито досить точно і виразно

75–81–C – добре - в цілому правильна робота, здобувач вищої освіти демонструє розвинутий рівень свідомого мислення та належний рівень мовної підготовки при створенні художнього образу, але має незначні недоліки чи помилки, або деякі голосові вади, що можливо виправити при подальшому навчанні, адекватно реалізує авторський задум, але або не має власної інтерпретації, або вона непереконлива, частково не закріплено умінь та навички, можливі незначні помилки вербального ряду, достатній рівень емоційного наповнення та узгодженості з викладачем, навички та вміння, що використовуються при публічній демонстрації сформовані, але проявляються епізодично, матеріал донесено непогано, але моментами не досить виразно

64–74–D – достатньо задовільно - здобувач вищої освіти демонструє в цілому достатній рівень мовної підготовки, має достатній рівень емоційного наповнення художнього образу, власна інтерпретація відсутня, достатній рівень координації зауважень, демонструє достатню сформованість вмінь і навичок, що використовуються при публічній демонстрації але не має стабільності, умінь та навички ще не доведено до автоматизму, непогано, але зі значною кількістю недоліків, матеріал розкрито неточно і невиразно.

60–63–E – задовільно - здобувач вищої освіти демонструє посередню мовну підготовку, наявні значні помилки у виконанні творів на вербальному рівні (інтонує, немає чіткої думки, проблеми з відчуттям ритму, в'яла дикція та погана артикуляція, недостатньо сформовані навички опорного змішано-діафрагмального дихання, голосові та діалектичні вади, що складно виправити, має посередні мовні навички та відсутність їх розвитку упродовж навчання), посередній рівень емоційного наповнення художнього образу та невиразна акторська робота, низький рівень координації зауважень, виконання задовольняє мінімальні

критерії, суттєва кількість помилок, зміст матеріалу розкрито мінімально.

35–59–FX – незадовільно (з можливістю повторного складання) - здобувач вищої освіти демонструє низький рівень мовно-технічної підготовки, наявні значні помилки при виконанні матеріалу, що спотворюють текст літературного твору, робить невиправдані зупинки, має значні голосові вади чи низький рівень мовних навичок і вмій, але розуміє, що потрібно попрацювати над виконанням вправ перед тим, як перескласти, доопрацювати зміст та виразність матеріалу, неартистичне виконання

0–34–F– дуже незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) - програма не опанована, голосові навички, які здобувач вищої освіти не завжди контролює, сформовано на початковому рівні, необхідна серйозна подальша робота, обов'язковим є повторний курс.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів вищої освіти з особливими потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у міжнародних та вітчизняних конкурсах творчих робіт, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Викладення дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендована література.

1. Андрєєва, О. Театральні традиції: з минулого – в майбутнє / О. Андрєєва // Український театр. 2009. No 1. С. 16–18.
2. Антонович Д. Триста років українського театру 1619-1919. Прага.
3. Антонович, Д. Український театр / Д. Антонович // Українська культура: лекції за ред. Д. Антоновича. Київ: Либідь, 1993. – 592 с.
4. Барба Е. Паперове каное. – Львів, 2001.
5. Барнич М.М. Майстерність актора: техніка «обману»: навчальний посібник. Видання 2-ге виправлене та доповнене. Київ : Ліра - К, 2016. 304 с.
6. Барнич М. Психотехніка актора: майстер-клас: монографія. Київ: Пінзель, 2018.197 с.
7. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 232 с.
8. Борис, Ігор. Таїнство творіння актора та режисера : науково-дослідницька монографія. – Харків : Друкарня Мадрид, 2020. – 224 с.
9. Борис І.О. Шлях до професії актора театру та кіно (відповідно до вимог ECTS) : навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни «Майстерність актора» для студентів 1–4 курсів спец. «Актор драм. театру та кіно» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т театр. мистецтва, Каф. майстерності актора ; [уклад. І. О. Борис]. — Харків : ХДАК, 2012. — 44 с.
10. Брехт Б. Про мистецтво театру. – К.: Мистецтво, 1977. – 364 с.
11. Брук Пітер: Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Переклад з англ. Я. Винницька, О. Матвієнко. – Львів: 2005. – 136 с.
12. Веселовська Г. Сучасне театральне мистецтво: навч. посібник. Київ, 2014.
13. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999.
14. Історія українського театру. У 3 т. / НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського. Київ 2017. Т. 1. Від витоків до ХХ ст. 668 с.
15. Кнебель М. Про дієвий аналіз п'єси і ролі. Львів, 2020 92 с.

16. Курбас Лесь. Філософія театру. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 917 с.
17. Лобанов А.П. Школа майстерності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Федорко, 2012. 68 с.
18. Мар'яненко, І.О. Сцена, актори, ролі. К. : Мистецтво, 1964. 290 с.
19. Патріс Паві Словник театру. – Львів, 2006. – 640 с.
20. Саксаганський, П. К. Моя праця над роллю [Електронна копія]. Електрон. текст. дані (1 файл : 2,10 Мб). — Київ : Мистецтво, 1937 (Луцьк: ВДОУНБ імені Олени Пчілки, 2018). <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=9990>
21. Станіславський К. Робота актора над собою. Київ: Мистецтво, 1953. Факсимільне видання. – Львів, 2011. 402 с.
22. Театр: історія, теорія, практика. Збірник статей / Problemy teorii dramatu i teatru. Tom Dramat. Tom 2. Teatr. Wybór i opracowanie Janusz Degler. Wrocław, 2003. Переклад з пол. – Львів. 2013. 296 с.

Інформаційні ресурси.

1. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського <http://mtlib.org.ua/>
2. Харківська державна бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>
3. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
4. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <https://was.media/uk/>